



Pieter Ursi, ongedateerd

### Het archief van Pieter Ursi

Rik De Coninck, Amsab-ISG

Pieter Ursi (Leuven, 31 maart 1877-Berchem, 1 november 1937) was een bekend figuur in de socialistische beweging in Leuven voor de Eerste Wereldoorlog. Deze gewezen schoenfabrikant, een romanticus en geheelonthouder, was zeer geïnspireerd door de ideeën van Robert Owen.<sup>(1)</sup> Hij was vanaf 1912 voorzitter van de lokale Centrale voor Arbeidersopvoeding (CAO) en beïnvloedde een groep jongeren onder wie Frans Liebaers en Leo Magits. Hij kwam in conflict met de partijleiding en koos in 1917 voor het activisme. Hij werd voorzitter van de Alzijdige Vlaamse Gouwbond in Leuven (de vrijzinnige en dynamische tegenhanger van de Katholieke Vlaamse Arrondissementsbond) en lid van de Raad van Vlaanderen. Eind 1918 vluchtte hij samen met Magits naar Duitsland en Nederland. Daar werd hij lid van de Sociaal-Democratische Arbeiderspartij. In Amsterdam was hij medestichter van de Vlaamsch-Hollandsche Vereeniging Guido Gezelle (1926), van het Algemeen Nederlandsch Arbeidersverbond (1928) en van de Nederlandsche Unie (1929) waarvan hij ook de secretaris was. Doel van de Unie was om al wie in Nederland

en Vlaanderen meende dat hij tot één enkel volk behoorde en beloofde de geestelijke eenheid van dat volk te zullen bevorderen, te verenigen. Haar activiteiten spitsten zich vooral toe op de organisatie van een jaarlijkse Dietsche landdag. Op die landdagen werden onderwerpen van economische, sociale, geschiedkundige en artistieke aard besproken. De vereniging werd in 1938 definitief ontbonden. Eind 1935 keerde Ursi terug naar België; hij stierf twee jaar later in Berchem.<sup>(2)</sup>

Dit klein archief werd aangetroffen in het archief van zijn vriend en 'pleegzoon' Leo Magits. De stukken die duidelijk betrekking hebben op Pieter Ursi worden apart bewaard. De stukken van onduidelijke herkomst zijn beschreven in het archief van Leo Magits (archief nr. 352). Het archief van Ursi omvat dus alleen de dossiers over de landdagen van de Nederlandsche Unie, omdat Ursi ze als voorzitter organiseerde. Het is duidelijk dat het archief van Ursi slechts gedeeltelijk bewaard is, toch zitten er enkele interessante dossiers in over het Vlaams-nationalisme en over de gevluchte Vlamingen in Nederland; en dan zijn er nog die paar brieven van onder andere August Borms.

(1) Deze korte inleiding is grotendeels gebaseerd op het artikel van L. VANDEWEYER, Leo Magits. In: *NEVB*, p. 3131, en op het artikel van W. DEPUS, P. STAES e.a. in: *De socialisten, honderd jaar socialistische beweging in het arrondissement Leuven*, 1986, p. 243 e.v. Wie zich verder wil verdiepen in de geschiedenis van de BWP in Leuven in die periode, kan de verhandeling lezen van P. STAES en M. GYSENBERGH.

(2) Een meer persoonlijk relaas in: L. MAGITS, *Socialistische getuigenissen*, 1986, p. 12 e.v.